

Arbejde end at give Understøttelse. Ogsaa den Maade, hvorpaa Sagen søges ført igennem, forekommer mig at være heldig. Der har jo været ført Forhandlinger mellem Regeringen og Pengeinstitutterne, saaledes som den højtærede Minister udviklede, og man har derved opnaaet forskellige Fordele. Man har opnaaet, at Laanene bliver forholdsvis billige. Jeg siger forholdsvis, for i og for sig er de jo ikke billige — 5 pCt. med et Tillæg af $\frac{1}{20}$ pCt. —, men under de nuværende Forhold er det billigt, og jeg er overbevist om, at Kommunerne ikke vilde kunne faa Laanene saa billigt paa anden Maade. Laanene gives under Former, som maa anses for at være betryggende. De tilstaaes under Statens Kontrol, og derved har man Garanti for, at de anvendes paa den Maade, Loven tilsigter. Der er endelig den Fordel, som fremhævedes af den højtærede Minister, fuldstændig med Rette, at Laanenes Byrde fordeles. Jeg tror altsaa for saa vidt, at man bør anbefale Lovforslaget og søge det fremmet og søge det hurtigt fremmet. Imidlertid vil jeg dog ikke fordølge, at man kan have visse Betæneligheder, nemlig med Hensyn til den Maade, hvorpaa Loven muligt vil blive anvendt. Det er altsaa ikke selve Loven, jeg har Betænelighed ved, det er den eventuelle Anvendelse af Loven.

De Laan, der kan blive Tale om at give, skulde jo gives fornemmelig under Hensyn til Arbejdsløsheden, og deraf følger, at det, man maa sætte i første Linie, er, at Udførelsen af de Foretagender, der sættes i Gang, ogsaa er til Fordel for Arbejderne, at det bliver saadanne Foretagender, som navnlig benytter Arbejdskraft, altsaa ikke Kapitalforetagender, og at det ikke bliver saadanne, der i større Omfang køber fremmed Arbejde, thi i saa Fald vil jo Virkningen blive, at Fordelen for de danske Arbejdere forsvinder, og at vor Handelsbalance forværres. Men desuden maa man ogsaa tage Hensyn til, at det saa vidt muligt bliver produktive Foretagender, det vil sige saadanne, som forrenter sig. Det er kun et af de Kauteler, man maa se hen til. Men endelig tror jeg, at man ogsaa maa se hen til, at de Foretagender, man søger sat i Gang, som der søges Laan til, ikke er Luksusforetagender, det vil sige, at det er Foretagender, som er nødvendige, Foretagender, som ikke uden Skade kan udsættes. Det er de Hensyn, jeg mener, der bør tages ved Ydelsen af Laanene, og det er jo af stor Vigtighed. Der-

for forekommer det mig ogsaa, at det vilde være hensigtsmæssigt, at de Mænd, som skal kontrolere Laanenes Anvendelse, ikke valgtes udelukkende af Ministrene. Efter Lovforslaget skal de jo alle vælges af Ministrene, men det forekommer mig, at det vilde være hensigtsmæssigt, og jeg vil bede Regeringen overveje, om det ikke var rigtigt, at Rigsdagen fik en vis Indflydelse paa, hvorledes disse Laan skal anvendes.

Dernæst vil jeg henlede Opmærksomheden paa, at det ikke alene kommer an paa, hvorledes Laanene anvendes, men ogsaa paa det Omfang, hvori de gives. Nu oplyste den højtærede Minister, at der er tegnet en 18—20 Mill. Kr., og det er jo en stor Sum. Men i Sammenligning med de Ønsker om at faa Laan, som haves, er jeg bange for, at de Midler, der er tilsagte, nemt vil kunne blive for smaa, saa man maa være forsigtig. Det kan jo ikke nægtes, at i de foregaaende Aar, som var særlig gode Aar, har mange af vore Kommuner, om jeg saa maa sige, været lidt flotte med deres Byggeføretagender, Skoler og Hospitaler; det er udmærkede Foretagender, fortræffelige, naar man havde Pengene. Og den Gang kunde man jo faa Laan, man kunde faa billig Kapital fra Udlandet, og saa var det mere forsvarligt. Men nu er denne Kilde stoppet, nu kan man ikke længere faa Penge fra Udlandet, vi er udelukkende henvist til vort eget lille Marked. Altsaa maa man være forsigtig paa dette Omraade, og denne Lov skulde nødig give en Slags Tilsagn, være en Slags Opfordring for Kommunerne til at sige: Nu kan vi blive ved i samme Spor som tidligere. Der skulde helst samtidig med Loven være en vis Advarsel om Sparsommelighed, om, at man ikke indlader sig paa større Foretagender, end der kan magtes. Dette vilde ogsaa, hvis det skete i stort Omfang, have den Ulempe, at Skatterne blev højere.

Jeg vil endvidere gøre opmærksom paa Bestemmelsen i Vedtægtens § 9, som ogsaa den højtærede Minister omtalte, nemlig at Laanene skal være tilbagebetalte inden Udgangen af 1919. Ja, det er meget rigtigt, men der er en Fare ved, at der kommer saa mange Laan paa Laanemarkedet paa een Gang. Det er jo umuligt at forudsige de økonomiske Virkninger af den nuværende Krig, men den højtærede Minister er dog vist enig med mig i, at man nogenlunde kan forudse, at Pengemarkedet vil blive vanskeligt i en Række af Aar, og at det ikke kan ventes,